

NÁVŠTĚVNÍCI MUZEÍ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI – NESLYŠÍCÍ

NAĎA HYNKOVÁ DINGOVÁ
CENTRUM PRO DĚTSKÝ SLUCH – TAMTAM, O.P.S.

14.10.2015, Praha

POSKYTOVÁNÍ TLUMOČNICKÝCH SLUŽEB V SOUČASNOSTI

- Dne 21. května 1998 byl prezidentem Václavem Havlem podepsán

zákon č. 155/1998 Sb. o znakové řeči, nabyl účinnosti 1. ledna 1999

zákon 384/2008 Sb. o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob ze dne 23. září 2008

TERMINOLOGIE

- Za **neslyšící** se podle zákona považují osoby, které neslyší od narození, nebo ztratily sluch před rozvinutím mluvené řeči, nebo osoby s úplnou či praktickou hluchotou, které ztratily sluch po rozvinutí mluvené řeči, a osoby těžce nedoslýchavé, u nichž rozsah a charakter sluchového postižení neumožňuje plnohodnotně porozumět mluvené řeči sluchem.

KOMUNIKAČNÍ SYSTÉMY

- Komunikačními systémy neslyšících a se podle zákona rozumí **český znakový jazyk** a komunikační systémy vycházející z českého jazyka.
- § 4 **Český znakový jazyk**
- § 6 Komunikační systémy vycházející z českého jazyka jsou **znakovaná čeština**, prstová abeceda, vizualizace mluvené češtiny, písemný záznam mluvené řeči, Lormova abeceda, daktylografika, Braillovo písmo s využitím taktilní formy, taktilní odezírání a vibrační metoda Tadoma.

TYPY KLIENTŮ

- Klienti jsou jen neslyšící / Neslyšící
- ale také nedoslýchaví
- ohluchlí
- lidé z kochleárním implantátem

TYPY TLUMOČNICKÝCH SLUŽEB

- Tlumočnický českého znakového jazyka
- Transliterátor znakované češtiny
- Vizualizátor mluvené češtiny (x písemný záznam mluvené řeči = simultánní přepis v reálném čase)
- Tlumočení pro osoby s hluchoslepotou

KDO TLUMOČNICKOU SLUŽBU ZAJIŠŤUJE?

- Poskytovatelé tlumočnických služeb (v ČR je cca 38 poskytovatelů = organizací různé velikosti, které mají registrovanou tlumočnickou službu)

Mezi poskytovateli je např.

- SNN v ČR (největší poskytovatel)
- Centrum pro dětský sluch – Tamtam (tlumočení akcí v muzeích, pořádání kulturních akcí pro neslyšící)

NABÍDKA TLUMOČENÝCH KULTURNÍCH AKTIVIT

- Tlumočená divadelní představení (Klub Lávka-Čtyři dohody, Pátá dohoda; Divadlo Kampa - Škola malého stromu; Divadlo Na Jezerce-Manželské vraždění; Říše loutek- O pejskovi a kočičce; O nezbedných kůzlátkách; Kašpárek v pekle, O Koblížkovi a o Budulínkovi)
- Tlumočené koncerty (Podepsáno srdcem v ČT, tlumočené koncerty skupiny Traband, Neslýchané festivaly, Tříkrálové večery)
- Tlumočené výstavy, vernisáže a prohlídky muzeí (Národní galerie, Národní muzeum (Pražská muzejní noc, Muzejní den), Muzeum hlavního města Prahy, Muzeum Kampa)

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

- Nejdelší spolupráce s Národním muzeem (pravidelné prohlídky stálých i krátkodobých expozic, videoguide), Pražská muzejní noc, Muzejní den)
- Nejintenzivnější spolupráce s Muzeem hlavního města Prahy (pravidelné prohlídky, procházky, workshopy)
- Nejnovější spolupráce s Muzeem Kampa (prohlídky)
- Specifické zaměření Národní galerie

MOŽNOSTI KOMUNIKACE

- Přímá (individuální návštěvy)
- Prostřednictvím tlumočnicka (velké skupiny, školy)

DOPORUČENÍ

- Při zajišťování akcí pro neslyšící komunikujte přímo s neslyšícími (přímo nebo zprostředkovaně přes organizaci zabývající se neslyšícími)
- Konzultujte propagační materiály (běžné jsou například pozvánky přeložené do českého znakového jazyka)
- Propagaci nechte procházet cestami obvyklými pro komunitu, které jsou akce určeny
- Nechte si doporučit tlumočnický komunitou neslyšících (budou mít pozitivnější vztah i k akci jako takové)

JAK KONKRÉTNĚ?

- Před prohlídkou:

Příprava na tlumočenou prohlídku (neslyšící potřebují kvalitní informace, to splní kvalitní tlumočník, tomu pomohou podklady pro přípravu)

- Během prohlídky:

Výhodnější je menší počet lidí ve skupině, pauzy ve výkladu, aby byl čas prohlédnout si exponáty = čas prohlídky je delší

Technika (na tlumočníka a průvodce musí být vidět, pozor na prohlídky ve tmě)

JAK KONKRÉTNĚ?

- v sále by měla být dobrá akustika bez ozvěn či hudby nebo hluků v pozadí (pomůže to jak lepšímu porozumění nedoslýchavých návštěvníků, tak i tlumočnicka)
- užitečné je mít v sále indukční smyčku
- vizualizace prohlídky obrázky, které naznačují např. jak se daný předmět užívá, k čemu slouží atd.
- je možné navázat spolupráci přímo s neslyšícím průvodcem, který by sám vedl prohlídku ve znakovém jazyce

DESATERO PRO KOMUNIKACI PŘES TLUMOČNÍKA

- Neslyšící člověk při komunikaci s úřady má právo na tlumočnicka, pokud o to požádá. (tlumočnicka profesionála)
- Neslyšící člověk má právo vybrat si tlumočnicka, kterému dobře rozumí a kterému důvěřuje.
- Tlumočení může probíhat formou znakového jazyka, znakované, mluvené či psané češtiny dle komunikační preference neslyšícího člověka.
- Rozhovor vedeme přímo s neslyšícím člověkem a udržujeme zrakový kontakt s ním, nikoliv s tlumočnickem.
- Nemluvíme s tlumočnickem s tím, že ten to později neslyšícímu klientovi vysvětlí.
- Neslyšící účastník hovoru má právo na informace v plné kvalitě a v čase, kdy mu jsou určeny a ptát se průběžně na to, co ho zajímá.

TLUMOČENÁ PROHLÍDKA

Vhodné se před začátkem s tlumočником domluvit na tom:

- kde bude stát (tak, aby návštěvníci dobře viděli na něj, ale i na průvodce a exponáty)
- jaký dá průvodci signál v případě, že bude potřebovat více času (pro překlad nebo proto, aby si návštěvníci exponát dostatečně prohlédli)
- V případě přesunu mezi exponáty je nutné s dalším výkladem počkat, než bude tlumočnick na svém místě a všichni účastníci prohlídky přítomni

PRAVIDLA PRO KOMUNIKACI PŘES TLUMOČNÍKA

- Tlumočnick musí být vždy vedle slyšící osoby, jejíž řeč tlumočí.
- Během hovoru neodbíháme.
- Mluvíme svým obvyklým tempem. Tlumočnick nás sám upozorní, bude-li třeba řeč zpomalit.
- Máme na paměti, že při tlumočení vždy dochází k časovému skluzu.
- Na konci hovoru se neslyšícího člověka zeptáme, zda ještě něco potřebuje upřesnit.
- I když se s neslyšícím klientem dorozumíváme přes tlumočnicka, dejme mu s sebou také písemné sdělení o důležitých doporučeních.

Děkuji za pozornost!

nada@intel.cz

kultura@detskysluch.cz

